

Αριθμ. Πρωτ. ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ: 3229
Αριθμ. Πρωτ. Αίτησ. Κατ. Εγγράφων: 246
Ημερομ. Κατάθεσης: 17/2/2026

Αθήνα, 17 Φεβρουαρίου 2026

ΕΡΩΤΗΣΗ & ΑΚΕ

Προς:

Την Υπουργό Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας, κα Δόμνα Μιχαλίδου

Θέμα: «Ανάγκη άμεσων παρεμβάσεων στις δομές παιδικής αναπηρίας και χρόνιας φροντίδας του Κέντρου Κοινωνικής Πρόνοιας Κεντρικής Μακεδονίας στη Θεσσαλονίκη»

Κυρία Υπουργέ,

Οι δημόσιες δομές κοινωνικής πρόνοιας για παιδιά με αναπηρία, για εφήβους/νέους με νοητική αναπηρία και διαταραχές συμπεριφοράς, αλλά και για ενήλικα άτομα με αναπηρία και άτομα τρίτης ηλικίας με χρόνιες παθήσεις, αποτελούν θεμέλιο κοινωνικής συνοχής και δείκτη πολιτισμού ενός κράτους δικαίου. Η Πολιτεία οφείλει να εξασφαλίζει, όχι τυπικά αλλά ουσιαστικά, ότι οι υπηρεσίες φροντίδας, αποθεραπείας, αποκατάστασης, εκπαίδευσης και υποστήριξης των οικογενειών παρέχονται με αξιοπρέπεια, ασφάλεια, ποιότητα, επιστημονική επάρκεια και διαφάνεια.

Στο πλαίσιο αυτό, ιδιαίτερη βαρύτητα έχει το δίκτυο δομών που λειτουργούν στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας και ειδικότερα στη Θεσσαλονίκη, οι οποίες καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα αναγκών: από την κλειστή περίθαλψη παιδιών με πολλαπλές αναπηρίες, έως την ανοιχτή φροντίδα (Κέντρο Ημέρας), τη φιλοξενία, τις προστατευμένες κατοικίες και τις κατοικίες στην κοινότητα, την εκπαιδευτική και επαγγελματική κατάρτιση, καθώς και την υποστήριξη οικογενειών.

Ωστόσο, τις τελευταίες περιόδους έχουν καταγραφεί σοβαρές δημόσιες αναφορές και δημοσιεύματα που δημιουργούν έντονη κοινωνική ανησυχία: καταγγελίες για εξαιρετικά προβληματικές συνθήκες, ζητήματα ασφάλειας, ακόμα και αναφορές σε θανάτους, κακοποίηση και προσπάθειες συγκάλυψης, καθώς και κραυγές αγωνίας από εργαζόμενους που δηλώνουν «ξεχασμένοι». Παράλληλα, προκύπτει ότι έχει ασκηθεί κοινοβουλευτικός έλεγχος την τελευταία διετία με σειρά Ερωτήσεων και Επίκαιρων Ερωτήσεων, οι οποίες, σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία, παραμένουν αναπάντητες, γεγονός που επιτείνει το αίσθημα αδιαφάνειας και αδυναμίας λογοδοσίας.

Α. Ειδικότερα για τις δομές που λειτουργούν στη Θεσσαλονίκη και την ευρύτερη περιοχή

1) Παράρτημα Αποθεραπείας και Αποκατάστασης Παιδιών με Αναπηρία Θεσσαλονίκης «Ο Άγιος Δημήτριος» (Πυλαία Θεσσαλονίκης)

Σύμφωνα με τα στοιχεία που έχουν καταγραφεί, το Παράρτημα βρίσκεται στην Πυλαία Θεσσαλονίκης και λειτουργεί από το 1973 ως δομή κλειστής περίθαλψης για παιδιά με νοητική αναπηρία και κινητικές δυσκολίες ή πολλαπλές αναπηρίες, ηλικίας 2,5 ετών και άνω. Σκοπός του Παραρτήματος είναι η παροχή φροντίδας, περίθαλψης, εκπαίδευσης, απασχόλησης, καθώς και λειτουργικής, κοινωνικής και επαγγελματικής κατάρτισης και αποκατάστασης.

Παρέχονται υπηρεσίες θεραπευτικών προγραμμάτων Φυσικοθεραπείας, Εργοθεραπείας, Ψυχοκοινωνικής υποστήριξης και συμβουλευτικής των οικογενειών. Επιπλέον, λειτουργούν προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης, εθελοντισμού, άθλησης, ευαισθητοποίησης της κοινότητας, διαχείρισης ευρωπαϊκών προγραμμάτων και επιμόρφωσης προσωπικού.

Ιδιαίτερη αναφορά γίνεται στην πορεία αποϊδρυματοποίησης του Παραρτήματος, η οποία περιγράφεται ως πολυετής διαδρομή που ξεκινά από το 2001 με τη δημιουργία προστατευμένων κατοικιών και συνεχίζεται μέχρι σήμερα. Καταγράφεται ότι παρέχονται υπηρεσίες κλειστής περίθαλψης (προσομοιωμένες κατοικίες – προστατευμένες κατοικίες, κατοικίες στην κοινότητα) και υπηρεσίες ανοιχτής περίθαλψης (Κέντρο Ημέρας και Φιλοξενείο).

2) Παράρτημα Αποθεραπείας και Αποκατάστασης Παιδιών με Αναπηρία «ΙΑΑ» (πρώην Ι.Α.Α.) (Πεύκα Φιλύρου, Ν. Θεσσαλονίκης)

Το εν λόγω Παράρτημα λειτουργεί από το 1964 στην περιοχή Πεύκα του Φιλύρου Ν. Θεσσαλονίκης. Περιθάλπει, εκπαιδεύει και απασχολεί παιδιά, εφήβους και νέους/ες με νοητική αναπηρία και διαταραχές συμπεριφοράς που διαθέτουν ικανοποιητικό βαθμό αυτοεξυπηρέτησης, ηλικίας 5 έως 25 χρόνων.

Παρέχει υπηρεσίες κλειστής περίθαλψης (τρία οικοτροφεία, δύο κατοικίες στην κοινότητα) καθώς και υπηρεσίες ανοιχτής περίθαλψης (Κέντρο Ημερήσιας Απασχόλησης και επαγγελματικά εργαστήρια κηροπλαστικής, κοπτοραπτικής, κεραμικής) στα οποία οι περιθαλπόμενοι συμμετέχουν ανάλογα με την ηλικία και το επίπεδο των δυνατοτήτων τους.

Τα προγράμματα υποστηρίζονται από Παιδαγωγούς, Ψυχολόγους, Παιδοψυχίατρο, Νευρολόγο, Κοινωνιολόγο και Λογοθεραπεύτρια, καθώς επίσης και από το εθελοντικό πρόγραμμα του Κέντρου.

3) Παράρτημα Χρόνιων Παθήσεων Θεσσαλονίκης «Ο Άγιος Παντελεήμονας» (7ο χλμ. οδού Λαγκαδά Θεσσαλονίκης)

Το Παράρτημα (πρώην Θεραπευτήριο Χρόνιων Παθήσεων «Ο Άγιος Παντελεήμονας») στεγάζεται στο 7ο χλμ. της οδού Λαγκαδά Θεσσαλονίκης και παρουσιάζεται ως η μεγαλύτερη δομή που φιλοξενεί τον μεγαλύτερο αριθμό περιθαλπομένων στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας.

Σκοπός της Μονάδας είναι η κάλυψη αναγκών και η στήριξη ενηλίκων ατόμων με νοητικές–κινητικές αναπηρίες και ατόμων τρίτης ηλικίας, με παροχή περίθαλψης–φιλοξενίας, κλινικών–νοσηλευτικών υπηρεσιών, ψυχολογικής και κοινωνικής υποστήριξης, εκπαίδευσης και δημιουργικής απασχόλησης, καθώς και λειτουργικής–κοινωνικής αποκατάστασης.

Λειτουργούν, μεταξύ άλλων, γηριατρικά τμήματα κλειστής περίθαλψης (ανδρών/γυναικών), τμήματα κλειστής περίθαλψης για άτομα με νοητική αναπηρία, τμήματα για άτομα με κινητικά προβλήματα (παραπληγία–τετραπληγία), τμήμα «Κυψέλη» (για άτομα με νοητική και ψυχοκοινωνική αναπηρία), καθώς και δομές υποστήριξης παιδιού–εφήβου–οικογένειας και κέντρα λειτουργικής

αποκατάστασης στην κοινότητα, με εργαστήρια (π.χ. κηροπλαστικής, κεραμικής, ταπητουργίας, κοπτικής-ραπτικής), εργοθεραπεία και φυσικοθεραπεία, και κατοικίες ημι-αυτόνομης διαβίωσης.

Στο δημόσιο πεδίο έχουν δημοσιοποιηθεί αναφορές και ρεπορτάζ που περιγράφουν ιδιαίτερα ανησυχητικές εικόνες και καταστάσεις, με χαρακτηριστικές αναφορές σε:

- i. περιστατικά θανάτων και καταγγελίες για κακοποίηση και συγκάλυψη,
- ii. άθλιες συνθήκες σε δομές αποκατάστασης,
- iii. κραυγή SOS από εργαζόμενους για υποστελέχωση, δυσλειτουργίες και αίσθηση εγκατάλειψης.

Η Πολιτεία οφείλει να απαντήσει με σαφήνεια: ποια είναι η πραγματική εικόνα, τι έλεγχοι έγιναν, τι διαπιστώθηκε, τι διορθώθηκε, τι μένει να γίνει, και με ποιο χρονοδιάγραμμα.

Κλείνοντας, ιδιαίτερη ανησυχία προκαλεί το γεγονός ότι στη δημόσια συζήτηση για την αποϊδρυματοποίηση συχνά αποσιωπάται ή υποβαθμίζεται ο ρόλος των ενδιάμεσων δομών, όπως τα οικοτροφεία και οι ξενώνες, οι οποίες αποτελούν κρίσιμους κρίκους στη μετάβαση από την κλειστή ιδρυματική φροντίδα στην κοινοτική διαβίωση. Η αποϊδρυματοποίηση δεν μπορεί να εξαντλείται σε αριθμούς ή σε γενικές αναφορές σε «κατοικίες στην κοινότητα», αλλά οφείλει να αξιολογείται ουσιαστικά ως προς την ποιότητα φροντίδας, τη στελέχωση, την επιστημονική εποπτεία, τις συνθήκες διαβίωσης και τη διασφάλιση των δικαιωμάτων των φιλοξενούμενων σε κάθε τύπο δομής. Σε αντίθετη περίπτωση, υπάρχει ο σοβαρός κίνδυνος η αποϊδρυματοποίηση να μετατρέπεται σε απλή μεταφορά του ιδρυματικού μοντέλου σε μικρότερης κλίμακας δομές, χωρίς πραγματική ένταξη, ασφάλεια και αξιοπρέπεια.

Επειδή οι δομές αυτές φιλοξενούν ή εξυπηρετούν ευάλωτους ανθρώπους – παιδιά, εφήβους, νέους/ες, ενήλικες με αναπηρία και ηλικιωμένους – και συνεπώς το επίπεδο προστασίας οφείλει να είναι αυξημένο,

Επειδή η Πολιτεία έχει υποχρέωση να διασφαλίζει πλήρως την εφαρμογή πρωτοκόλλων φροντίδας, την επάρκεια προσωπικού, την επιστημονική εποπτεία, τη διαρκή αξιολόγηση και τη διαφάνεια στη λειτουργία,

Επειδή η πορεία αποϊδρυματοποίησης δεν μπορεί να είναι απλή διακήρυξη, αλλά απαιτεί σταθερό σχέδιο, χρηματοδότηση, υποδομές και στελέχωση, ώστε οι «κατοικίες στην κοινότητα» και οι προστατευμένες δομές να λειτουργούν πραγματικά ως ασφαλείς γέφυρες προς την ένταξη,

Επειδή η δημόσια συζήτηση που έχει ανοίξει με αφορμή συγκεκριμένα δημοσιεύματα απαιτεί επίσημες απαντήσεις, όχι σιωπή,

Επειδή η μη απάντηση σε κοινοβουλευτικά ερωτήματα υπονομεύει την ίδια την έννοια του κοινοβουλευτικού ελέγχου,

Ερωτάσθε κυρία Υπουργέ,

1. Ποια είναι σήμερα, ανά δομή και ανά Παράρτημα (ΠΑΑΠΑΘ «Ο Άγιος Δημήτριος», Παράρτημα «ΙΑΑ», Παράρτημα Χρόνιων Παθήσεων «Ο Άγιος Παντελεήμονας»), η πλήρης εικόνα λειτουργίας ως προς: αριθμό περιθαλπομένων/ωφελομένων, διαθέσιμες θέσεις, μονάδες/τμήματα που λειτουργούν, καθώς και τις υπηρεσίες κλειστής και ανοιχτής περίθαλψης (Κέντρο Ημέρας, Φιλοξενείο, προστατευμένες κατοικίες, κατοικίες στην κοινότητα);
2. Ποια είναι η υφιστάμενη κατάσταση στελέχωσης ανά ειδικότητα (υγειονομικό, θεραπευτικό, φροντιστικό, παιδαγωγικό, διοικητικό προσωπικό) και ποια τα οργανικά κενά ανά δομή; Ποια μέτρα έχετε λάβει ή προγραμματίζετε για κάλυψη των αναγκών, ώστε να μην τίθενται σε κίνδυνο η ποιότητα φροντίδας και η ασφάλεια;
3. Έχουν διενεργηθεί έλεγχοι (διοικητικοί, υγειονομικοί, επιθεωρήσεις, έλεγχοι ποιότητας, έλεγχοι τήρησης πρωτοκόλλων προστασίας ευάλωτων) στις συγκεκριμένες δομές την τελευταία διετία; Αν ναι, ποια είναι τα συμπεράσματα, ποια τα ευρήματα και ποιες οι διορθωτικές ενέργειες που διατάχθηκαν και υλοποιήθηκαν; Θα κατατεθούν στη Βουλή τα σχετικά πορίσματα;
4. Σε σχέση με τις δημόσιες καταγγελίες και τα δημοσιεύματα που αναφέρουν εξαιρετικά σοβαρά περιστατικά (συμπεριλαμβανομένων αναφορών για θανάτους, κακοποίηση, συνθήκες διαβίωσης και πιθανές παραλείψεις), ποια είναι η επίσημη θέση του Υπουργείου; Ποιες ενέργειες έγιναν για διερεύνηση, ποια υπηρεσία ανέλαβε, και ποια τα αποτελέσματα;
5. Ποιο είναι το επικαιροποιημένο σχέδιο αποϊδρυματοποίησης για κάθε μία από τις δομές που αναφέρονται; Πόσες προστατευμένες κατοικίες και πόσες κατοικίες στην

κοινότητα λειτουργούν σήμερα, ποια η πληρότητά τους και ποιο το χρονοδιάγραμμα ενίσχυσης/επέκτασης, ώστε η μετάβαση από την κλειστή στην κοινοτική φροντίδα να γίνεται με ασφάλεια και συνέχεια;

6. Ποια είναι η χρηματοδότηση των δομών (τακτικός προϋπολογισμός, ευρωπαϊκά προγράμματα, λοιποί πόροι), ποια κονδύλια κατευθύνονται σε αναβάθμιση υποδομών, εξοπλισμό, θεραπευτικές υπηρεσίες και επιμόρφωση προσωπικού, και ποιος είναι ο προγραμματισμός για την επόμενη διετία;
7. Ποια μέτρα σκοπεύετε να λάβετε ώστε να ενισχυθεί η εποπτεία, η διαφάνεια και η λογοδοσία στις δομές, ιδίως όταν πρόκειται για φιλοξενία/περίθαλψη παιδιών και ατόμων με αναπηρία; Υπάρχει σχέδιο συστηματικών, περιοδικών ελέγχων με δημοσιοποίηση αποτελεσμάτων και δεσμευτικά χρονοδιαγράμματα συμμόρφωσης;
8. Ποια ειδική μέριμνα λαμβάνεται για την υποστήριξη των οικογενειών (συμβουλευτική, ενημέρωση, συμμετοχή στον σχεδιασμό φροντίδας), ώστε να διασφαλίζεται ότι η φροντίδα δεν αποκόπτει τους ωφελούμενους από το οικογενειακό και κοινωνικό περιβάλλον, αλλά λειτουργεί υποστηρικτικά και ενταξιακά;
9. Ποιο είναι το σχέδιο του Υπουργείου για να διασφαλιστεί ότι οι υπηρεσίες ανοιχτής φροντίδας (Κέντρο Ημέρας, Κέντρο Ημερήσιας Απασχόλησης, δομές υποστήριξης οικογένειας, επαγγελματικά εργαστήρια) έχουν επάρκεια, συνέχεια και πραγματική πρόσβαση, χωρίς να ωθούνται οι οικογένειες σε λύσεις ανάγκης ή σε ιδρυματικές πρακτικές λόγω ελλείψεων;
10. Σε σχέση ειδικά με την πορεία αποϊδρυματοποίησης, ποια είναι η υφιστάμενη εικόνα και ο σχεδιασμός του Υπουργείου για τους ξενώνες και τα οικοτροφεία που λειτουργούν στο πλαίσιο των ανωτέρω δομών; Ποια είναι τα πρότυπα λειτουργίας, οι όροι στελέχωσης, η επιστημονική εποπτεία και οι μηχανισμοί ελέγχου ποιότητας που εφαρμόζονται, και με ποιον τρόπο διασφαλίζεται ότι οι δομές αυτές δεν αναπαράγουν ιδρυματικές πρακτικές αλλά λειτουργούν πραγματικά ως μεταβατικές και ενταξιακές μορφές φροντίδας;

Ζητείται η άμεση και πλήρης απάντηση στα ανωτέρω, καθώς και η κατάθεση στη Βουλή όλων των σχετικών στοιχείων (πορίσματα ελέγχων, σχέδια αποϊδρυματοποίησης, στοιχεία στελέχωσης και χρηματοδότησης) που τεκμηριώνουν την πραγματική εικόνα και τις ενέργειες της Πολιτείας.

Οι Ερωτώσες Βουλευτές

Ουρανία (Ράνια) Θρασκιά

Αικατερίνη (Κατερίνα) Καζάνη

Αικατερίνη (Κατερίνα) Σπυριδάκη